

SIFILISNI DAVOLASHNING STANDART USULLARIDAN FOYDALANISH SAMARALI

Klebleeva Guzal Davlyatovna

Samarqand davlat tibbiyot universiteti dermatovenerologiya kafedrası

Utayev Akbar Jo‘raqulovich

Respublika ixtisoslashtirilgan dermatovenerologiya va kosmetologiya ilmiy amaliy tibbiyot markazi Samarqand viloyati hududiy filiali bosh vrachi

Salamova Lola Abduraximovna

Samarqand davlat tibbiyot universiteti dermatovenerologiya kafedrası

ANNOTATSIYA

Ushbu maqola tadqiqotning qisqacha mazmunini taqdim etadi: biz 1998-2019 yillar davomida sifilisning dastlabki shakllari bo‘lgan 118 bemorning yashash joyidagi OKVDda ambulatoriya kuzatuv kartalarining tibbiy yozuvlarini tahlil qildik. Bizning ishimizning maqsadi sifilisni davolashning standart usullarining samaradorligini baholashdan iborat edi.

Kalit so‘zlar: davolash, sifilis.

KIRISH

Sifilis - bu treponema pallidum (treponema) keltirib chiqaradigan odamning yuqumli kasalligi. pallidum). Kasallik asosan jinsiy aloqa orqali yuqadi va bemorda teri va shilliq pardalarda toshmalar bo‘lishi kerak, agar toshmalar bo‘lmasa, sifilis bilan kasallangan bemordan infeksiya xavfi juda kichik. Kundalik aloqada, yaqin aloqada yoki shaxsiy gigiena qoidalariga rioya qilmaslik juda kamdan-kam hollarda. Vertikal usulda - bachadonda kasal onadan homilaga, chunki sifilis qo‘zg‘atuvchisi yo‘ldoshga kirib, homilani yuqtiradi, bu esa o‘lim bilan yoki bolada tug‘ma sifilis rivojlanishi bilan yakunlanadi. Kasallik surunkali to‘lqinsimon kurs bilan xarakterlanadi, alevlenme davrlari va uzoq yashirin davrlar.

Sifilisning paydo bo‘lishi haqida uchta nazariya (gipoteza) mavjud. Bir nuqtai nazarga ko‘ra, sifilisni Evropaga Amerika kashf etilgandan keyin X. Kolumb dengizchilari olib kelishgan. Dengizchilarning infeksiyasi mahalliy aholidan sodir bo‘lgan, ikkinchisi esa hayvonlar bilan shug‘ullanib, uni lamalardan yuqtirgan (bu hayvonlarda spiroketozi uzoq vaqtdan beri ma‘lum va isbotlangan). Amerikaliklar deb ataladigan ushbu nazariyaning tarafdorlari 1493 yilda ekspeditsiya qaytganidan keyin

Ispaniyaning port shaharlarida kasallik holatlari qayd etila boshlaganiga ishora qiladilar. Ko'pgina ispanlar frantsuz qiroli Charlz VIII uchun yollanma askar bo'lib xizmat qilishgan; Evropaga tarqalib, sifilis epidemiyasini keltirib chiqardi. Ikkinchi nazariyaga ko'ra, Evropa, Osiyo va Yaqin Sharqda sifilis qadimgi davrlardan beri mavjud. Avitsenna o'z asarlarida shankrga o'xshash jarohatlar, kondilomalar, papulyar sifilidlar, shuningdek, uchinchi darajali sifilisa xos bo'lgan teri va mushak lezyonlarini tasvirlaydi. 4535 yilgacha bo'lgan xitoy qo'lyozmalarida. Miloddan avvalgi shankr, bolalik sifilisi va simob kukuni bilan davolashning tavsifi berilgan. Miloddan avvalgi 808 yilda yapon tibbiyoti kitobida sifilis tasvirlangan. Transbaikaliyadagi arxeologik qazishmalar paytida sifilis bilan kasallangan suyaklar 2-asr o'rtalarida yashagan odamga tegishli ekanligi aniqlandi. miloddan avvalgi ming yillik. Afrikada ibtidoiy odamlar orasida sifilisning kelib chiqishi haqidagi nazariya ham mavjud. Nazariyalar tarafdorlari bahslashadilar, lekin, ehtimol, odamlar mavjud ekan, jinsiy yo'l bilan yuqadigan kasalliklar mavjud bo'lib, ularning eng qadimgi va xavfli sifilidir. F. Rikordga tegishli bo'lib, u sifilis va gonoreyani yaxshi o'rgangan, ammo u qo'llagan usullar uchun barcha shifokorlar tomonidan qoralangan. 1831 yildan 1838 yilgacha u 2626 ta venerik kasalni bo'shatish orqali 700 kishini sifilis va 667 kishini gonoreya bilan yuqtirdi. Patogenning o'zi *Treponema pallidum* (*Treponema pallidum*) 1905 yilda tasvirlangan (F. Shaudin va E. Xoffman.) 1906 yilda A. Vasserman sifilisni tashxislash uchun serologik reaksiyani kashf etdi, bu Vasserman reaksiyasi deb ataladi, ba'zi yaxshilanishlar bilan u 100 yil davomida mavjud edi, 2006 yilda u yanada sezgir va o'ziga xos reaksiyalarga o'tish tufayli rasman bekor qilindi. Sifilisni davolashda yutuq 1943 yilda 1929 yilda Fleming tomonidan kashf etilgan penitsillinni qo'llash bilan sodir bo'ldi.

Maqsad: sifilisni standart davolash usullarining samaradorligini baholash.

Materiallar va usullar: biz 1998-2019-yillarda sifilisning dastlabki shakllari bo'lgan 118 bemorning yashash joyidagi OKVDda ambulatoriya kuzatuv kartalarining tibbiy yozuvlarini tahlil qildik. Barcha bemorlar sifilis tashxisi bilan klinik va serologik jihatdan tasdiqlangan (ICD-9 bo'yicha birlamchi sifilis, yangi yoki takroriy sifilis va ICD-10 bo'yicha teri va shilliq pardalarning ikkilamchi sifilisi yoki yashirin erta sifilis).

Rejim bo'yicha: benzilpenitsillin 1 million dona kuniga 6 marta, 13 bemor davolandi. Regim bo'yicha: benzilpenitsillin kuniga 8 marta 400 ming birlik, 25 bemor davolandi. Regim bo'yicha: benzilpenitsillin 1 million dona kuniga 4 marta - 37 bemor. Regim bo'yicha: prokain - penitsillin, 1,2 million dona. Kuniga bir marta - 12 bemor. Regim bo'yicha: seftriakson 1,0 g dan kuniga bir marta - 12 bemor. Regim bo'yicha: tetratsiklin 0,5 g dan kuniga 4 marta - 12 bemor.

NATIJARLAR

Sifilisning dastlabki shakllarini maxsus davolashdan so‘ng kuzatuvning birinchi yilida serologik reaksiyalarning to‘liq salbiyligi tetratsiklin (kuniga 4 marta 0,5 g rejimi bo‘yicha), benzilpenitsillin (bo‘yicha) bilan davolashda 44,5% hollarda sodir bo‘lgan . 20 kun davomida kuniga 8 marta 400 ming birlik rejim) - 40%, (sxema bo‘yicha 1 million dona kuniga 4 marta 20 kun davomida) - 37,8%, (sxema bo‘yicha kuniga 6 marta 1 million dona) - 23%, seftriakson (1- sxema bo‘yicha 15 kun davomida kuniga bir marta 0 g) - 25%, prokain - penitsillin (1,2 million birlik rejimga muvofiq kuniga bir marta) - 8,3%. to‘liq inkor etilishi seftriakson bilan davolashda bemorlarning 58,3 foizida , benzilpenitsillin bilan davolashda 53,8 foiz hollarda (kuniga 6 marta 1 million dona rejimga ko‘ra), 50,0 foiz hollarda kuzatilgan. prokain-penitsillin bilan davolashda , benzilpenitsillin bilan davolashda 48% hollarda (sxema bo‘yicha kuniga 8 marta 400 ming birlik), tetratsiklin bilan davolashda 44,5% hollarda, benzilpenitsillin bilan davolashda 40,5% hollarda (sxema bo‘yicha kuniga 4 marta 1 million dona). benzilpenitsillin bilan davolashda 12% hollarda (kuniga 400 ming birlik rejimga ko‘ra 8 marta), benzilpenitsillin bilan davolashda 15,4% hollarda (bo‘yicha) doimiy serorezistivlik rivojlanadi. rejim kuniga 6 marta 1 million dona). sutkada) seftriakson bilan davolashda 16,7% hollarda , benzilpenitsillin bilan davolashda 18,9% hollarda (kuniga 4 marta 1 million dona rejimga muvofiq) va 41,7% hollarda. prokain penitsillin bilan davolash holatlari .

XULOSA

Shunday qilib, dastlabki tadqiqotlarimiz ma’lumotlariga asoslanib, biz eng samarali davolash sxemasi tetratsiklinni kuniga 4 marta 0,5 g dan yuborish, eng samarasiz prokain -penitsillinni 1,2 million dona boshiga 1 marta yuborish bo‘lgan degan xulosaga kelishimiz mumkin. kun. Tetratsiklinlar bilan davolash paytida terapevtik ta’sirning jiddiyligi ularning hosil bo‘lish qobiliyati bilan izohlanishi mumkin. bakteritsid faolligi bo‘lgan jonli erkin radikallar.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI: (REFERENCES)

1. Uktamovich T. S., Umedovich S. U. Effectiveness of Treatment of Fungal Diseases of the Nails //Web of Semantic: Universal Journal on Innovative Education. – 2023. – T. 2. – №. 2. – C. 114-118.
2. Uktamovich T. S. et al. Study of the Microelemental Composition of the Hair of Patients with Diffuse Alopecia //Web of Synergy: International Interdisciplinary Research Journal. – 2023. – T. 2. – №. 1. – C. 203-206.
3. Uktamovich T. S., Fakhriddinovich F. K. Assessment of the Quality of Treatment of Patients with Damage to the Mucosus Cavity of the Mouth //Web of Semantic: Universal Journal on Innovative Education. – 2023. – T. 2. – №. 2. – C. 119-122.

4. Davlyatovna K. G., Jo'raqulovich U. A., Uktamovich T. S. HERPES INFEKTSIYASINI DAVOLASHDA ALLOMEDIN GIDROGELINING ACYCLOVIR MALHAMI BILAN KLINIK SAMARADORLIGINI TAQQOSLASH //Нововведения Современного Научного Развития в Эпоху Глобализации: Проблемы и Решения. – 2023. – Т. 1. – №. 4. – С. 34-39.
5. Toshev S. U. APPLICATIONS OF ELACON FOR LICHEN PLANE //Asian journal of pharmaceutical and biological research. – 2022. – Т. 11. – №. 2.
6. Hikmatovich I. N. et al. Local Treatment of Children with Atopic Dermatitis //International Journal of Innovative Analyses and Emerging Technology. – 2021. – Т. 1. – №. 5. – С. 235-237.
7. Uktamovich T. S., Umedovich S. U. Effectiveness of Treatment of Testicular Torsion //Central Asian Journal of Medical and Natural Science. – 2022. – Т. 3. – №. 5. – С. 647-649.
8. Uktamovich T. S., Fakhriddinovich F. K. Effectiveness of the Treatment of Limited Scleroderma //Central Asian Journal of Medical and Natural Science. – 2022. – Т. 3. – №. 5. – С. 650-652.
9. Uktamovich T. S., Vakhobiddinovich A. D. Complex Therapy of Patients with Atopic Dermatitis //Central Asian Journal of Medical and Natural Science. – 2022. – Т. 3. – №. 5. – С. 653-655.
10. Toshev S. U. THE USE OF ADVANTAN IN THE LOCAL TREATMENT OF GENITAL HERPES //Asian journal of pharmaceutical and biological research. – 2022. – Т. 11. – №. 2.
11. Ахмедова М. М., Абдуллаев Д. М., Тошев С. У. ИСПОЛЬЗОВАНИЯ МАЗЬИКУРАЛИМУС ПРИ ЛЕЧЕНИИ КРАСНОГО ПЛОСКОГО ЛИШАЯ //BARQARORLIK VA YETAKSHI TADQIQOTLAR ONLAYN ILMIY JURNALI. – 2022. – Т. 2. – №. 3. – С. 191-193.
12. Rizaev J. A. et al. Medical and organizational measures to improve the provision of medical care in the dermatovenerology profile //International Journal of Current Research and Review. – 2020. – Т. 12. – №. 24. – С. 120-122.
13. Нарзикулов Р. М. и др. Новый подход в лечении витилиго //НАУЧНЫЕ ИССЛЕДОВАНИЯ. – 2019. – С. 60.
14. Абдуллаев Д. М., Тошев С. У., Толибов М. М. КОМПЛЕКСНЫЙ МЕТОД ЛЕЧЕНИЯ ВУЛЬГАРНЫХ УГРЕЙ //Актуальные аспекты медицинской деятельности. – 2021. – С. 254-256.
15. Тошев С. У., Сулаймонов А. Л., Тиллакобилов И. Б. ТЕРАПИЯ ВИТИЛИГО С ПРИМЕНЕНИЕМ ПОЛИОКСИДОНИЯ В СОЧЕТАНИИ С ЛЮКОДЕРМИНОМ //Высшая школа: научные исследования. – 2019. – С. 55-59.

16. Нарзикулов Р. и др. Принципы терапии у женщин больных гонореей ассоциированные иппп //Журнал вестник врача. – 2019. – Т. 1. – №. 1. – С. 99-102.
17. Аширов З. Ф., Тошев С. У., Абдуллаев Х. Д. ЛЕЧЕНИЕ ВИТИЛИГО 308-НМ ЭКСИМЕРНЫМ ЛАЗЕРОМ //Актуальные аспекты медицинской деятельности в молодежной среде. – 2021. – С. 8-11.
18. Jorakulovich U. A. et al. External Therapy of Allergic and Inflammatory Dermatoses Using Advantan. – 2023.
19. Abdusalamovich R. I. et al. The Significance of Incorporating Outdoor Therapies into a Comprehensive Treatment Plan for Individuals with Common Acne Vulgaris and Rosacea. – 2023.